

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра менеджменту та бізнес-адміністрування (№ 602)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

(підпис)

А. В. Доронін
(ініціали та прізвище)

«29» серпня 2025 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ до фаху
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: D Бізнес, адміністрування та право
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: D3 Менеджмент
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: Менеджмент
(найменування освітньої програми)

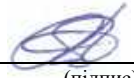
Форма навчання: денна, заочна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2025 року

Харків – 2025 р.

Розробник: Прончаков Ю.Л., доцент каф.602, к.т.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування (№ 602)

Протокол № 1 від «29» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри канд.екон.наук, доцент
(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

В.П. Гатило
(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Здобувач другого (магістерського) рівня

(підпис)

К.О. Гордієнко
(ініціали та прізвище)

1.

Загальна інформація про викладача

Прончаков Юрій Леонідович, к.т.н.,
доцент.

Викладає в університеті з 2006 року.
За останній рік викладає наступні дисципліни:

- Вступ до фаху;
- Логістичний менеджмент.

Напрями наукових досліджень:
управління проектами, управління людськими
ресурсами, логістика.

2. Опис навчальної дисципліни

Форми здобуття освіти	Денна, заочна
Семестр	1
Мова викладання	Українська
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/кількість годин	<u>денна</u> : 6,5 кредити ЄКТС / 195 годин (аудиторних – 64 годин, з яких: лекції - 32, практичні - 32, СРЗ – 131 години). <u>заочна</u> : 6,5 кредити ЄКТС / 195 годин (аудиторних – 8 годин, з яких: лекції - 4, практичні - 4, СРЗ – 187 години).
Види навчальної діяльності	Лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача.
Види контролю	поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (іспит)
Пререквізити	загальні знання.
Кореквізити	менеджмент, самоменеджмент, інформаційні системи і технології в управлінні організацією

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета

Дати знання щодо можливостей формування ефективної управлінської діяльності на основі особистісної ефективності, показати місце та роль управлінського лідерства в системі організаційних відносин.

Завдання

Вивчити методи та засоби управління людськими ресурсами, а також комунікаційні зв'язки між ними.

Згідно з умовами освітньо-професійної програми «Менеджмент» спец. D3 першого (бакалаврського) рівня здобувачі освіти через освітній компонент :

ОК6 Вступ до фаху мають здобути *компетентності*::

Загальні:

ЗК4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК8 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК9 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК12 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові):

СК6 Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК7 Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

СК9 Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.

СК18 Здатність до безперервного та актуального навчання, саморозвитку та самопроектування майбутнього, уміння застосовувати знання на практиці.

СК20 Здатність розуміти економічні основи функціонування організації, визначати потреби та напрями раціонального використання ресурсів організації.

Програмні результати навчання::

РН9 Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

РН17 Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

РН27 Демонструвати знання специфіки менеджменту в аерокосмічній галузі.

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Вища освіта в Україні у контексті Болонського процесу. Організація навчального та виховного процесу у ЗВО. Здобувацьке самоврядування.

Тема 1. Система вищої освіти в Україні та перспективи її розвитку. Цілі сталого розвитку.

Цілі сталого розвитку. Європейська кредитно-трансферна система (ECTS). Таблиця відповідності шкали оцінювання ECTS з національною системою оцінювання в Україні на ЗВО. Місце ЗВО у системі вищої освіти та системі підготовки кадрів вищими навчальними закладами для економіки України. Роль навчальної, науково-дослідної, самостійної та громадської діяльності здобувачів у формуванні фахівців з менеджменту організацій і адміністрування.

Тема практичного заняття. Місце ВНЗ у системі вищої освіти та системі підготовки кадрів вищими навчальними закладами для економіки України.

Європейська кредитно-трансферна система (ECTS). “Цілі сталого розвитку: Україна».

Самостійна робота здобувача. Болонський процес як засіб інтеграції та демократизації вищої освіти країн Європи.

Тема 2. Організація навчальної роботи на випусковій кафедрі.

Етапи розвитку вищого навчального закладу. Стисла характеристика етапів розвитку ЗВО та факультетів. Прапор і герб ЗВО. Роль ректорів, викладачів – відомих діячів науки та працівників освіти у розвитку та формуванні сучасного іміджу ЗВО. Ознайомлення з кафедрами ЗВО. Перелік профільюючих дисциплін окремих кафедр. Кадровий склад випускової кафедри.

Тема практичного заняття. Етапи розвитку ХАІ. Роль ректорів, викладачів – відомих діячів науки та працівників освіти у розвитку та формуванні сучасного іміджу ВНЗ. Кадровий склад випускової кафедри.

Самостійна робота здобувача. Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.

Тема 3. Види і зміст навчальних занять.

Роль і місце кожного виду занять у формуванні фахівця. Лекції, семінарські та практичні заняття як основні форми аудиторних занять. Основні види лекцій – установча, оглядова, проблемна, співбесіда та ін. Візуальне супроводження лекцій. Опорні конспекти лекцій. Порядок конспектування лекційного матеріалу та подальшого його засвоєння.

Тема практичного заняття. Роль і місце інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу у ВНЗ.

Самостійна робота здобувача. Види і зміст навчальних занять.

Тема 4. Суть і складові інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу у ЗВО. Академічна доброчесність у Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут»

Роль і місце інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу у ЗВО. Інформаційні можливості сайту ЗВО. Навчальні структурні підрозділи. Асоціація випускників. Профспілка. Бібліотека вищого навчального закладу як центр інформаційного забезпечення здобувачів. Самостійна робота з книгою. Пошук літературних джерел та спеціальних матеріалів в Інтернеті. Академічна доброчесність.

Тема практичного заняття. Порядок конспектування лекційного матеріалу та подальшого його засвоєння.

Самостійна робота здобувача. Роль і місце інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу у ВНЗ.

Модульний контроль 1

Змістовний модуль №2. Роль менеджера у підвищенні соціально-економічної ефективності функціонування сучасних підприємств.

Тема 5. Особливості менеджменту як управлінської діяльності.

Менеджмент як управлінська діяльність. Зміст менеджменту. Види менеджменту. Підходи до управління з точки зору різноманітних шкіл управління. Школи менеджменту. Сучасні підходи щодо менеджменту.

Тема практичного заняття. Менеджмент як управлінська діяльність. Зміст менеджменту. Ессе на тему "Чому я крутий менеджмент".

Самостійна робота здобувача. Місія підприємства, права та обов'язки підприємства.

Тема 6. Організація роботи з персоналом підприємства.

Кількісний та якісний склад кадрової служби. Оцінка кадрової політики підприємства, підвищення кваліфікації працівників, атестація працівників, формування соціально-психологічного клімату, складання планів розвитку ділової кар'єри.

Тема практичного заняття. Менеджмент як управлінська діяльність. Зміст менеджменту. Презентація на тему: «Людина, яка мене мотивує».

Самостійна робота здобувача. Оцінка кадрової політики підприємства, підвищення кваліфікації працівників, атестація працівників.

Тема 7. Функції, типові завдання та уміння, якими повинен володіти менеджер з метою забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємства. Специфіка менеджменту в аерокосмічній галузі.

Розробка стратегічних напрямів розвитку підприємства. Планування і прогнозування діяльності підприємства. Мотивація персоналу. Прийняття управлінських рішень. Організація антикризового управління. Управління якістю та конкурентоспроможністю продукції. Формування іміджу підприємства. Методи оцінки особистісних властивостей менеджера. Самовдосконалення. Самоменеджмент. Менеджмент в аерокосмічній галузі.

Тема практичного заняття. Менеджмент як управлінська діяльність. Зміст менеджменту. Школи менеджменту. Сучасні підходи щодо менеджменту. Оцінка кадрової політики підприємства, підвищення кваліфікації працівників, атестація працівників, формування соціально-психологічного клімату, складання планів розвитку ділової кар'єри. Тест «Аналіз обмежень менеджера».

Самостійна робота здобувача. Контроль виконання управлінських рішень. Вимоги до особистості менеджера.

Модульний контроль 2

5. Індивідуальні завдання

Навчальним планом передбачено виконання РК з дисципліни. Розрахункова робота являє собою самостійний вид підготовки завдання. Індивідуальне завдання РК «Роль менеджменту у функціонуванні сучасних підприємств».

6. Методи навчання

При викладанні дисципліни «Вступ до фаху» передбачено застосування активних і інтерактивних методів навчання – проблемних та мінілекцій, практичних занять у активній формі, тестування, розв'язання ситуаційних та практичних завдань, розгляд кейсів, ділові ігри.

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але і високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації здобувачів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості здобувачів; виробленню здатності ухвалювати самостійні рішення, здібності до колективних рішень; виробленню здібності до соціальної інтеграції; придбанні навичок вирішення конфліктів; розвитку здібності до компромісів.

Лекції, практичні заняття, самостійна робота з навчальною та довідковою літературою, самостійне виконання контрольних робіт (для заочної форми навчання), консультації. За рядом тем лекційного матеріалу передбачено використання мультимедійного обладнання у вигляді тематичних відеороликів, які розкривають суть окремих тем даної дисципліни.

Контроль знань виконується за принципами кредитно-модульної системи і складається з поточного, модульного та підсумкового. Підсумковий контроль проводиться за тестами з кожного змістового модулю та результатами РК. Модульний – за результатами виконання частини комплексного контрольного завдання.

7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (тестування за розділами курсу) та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

Оцінювання і перевірка знань студента проводиться в таких формах:

1. На кожному занятті контролюється присутність студента.
2. Перевірка та оцінювання знань студента під час проведення практичних занять.
3. Оцінювання виконання завдань для самостійної роботи.
4. Проведення поточних контрольних робіт (тестування, теоретичні та ситуаційні завдання).
5. Проведення поточного модульного контролю.
6. Проведення іспиту.

Перевірка та оцінювання знань студента під час проведення практичних занять має на меті перевірку рівня володіння теоретичними знаннями з теми практичного заняття та можливість застосовувати їх при вирішенні практичного завдання. Оцінювання проводиться за 100-бальною системою за такими критеріями:

- 1) ступінь засвоєння теоретичного матеріалу, який розглядається на заняттях, його розуміння;
- 2) ступінь вміння засвоювати компетенції, набуті на практичних заняттях;
- 3) рівень вивчення основної, додаткової рекомендованої літератури, а також сучасної літератури з проблематики певних тем навчальної дисципліни;
- 4) уміння поєднувати теорію з практикою при вирішенні питань, вміння обґрунтовувати прийняті рішення;
- 5) логіка, стиль і структура відповідей на питання в письмовій роботі студента і при усних відповідях в аудиторії;
- 6) вміння студента обґрунтовувати свою позицію, узагальнювати інформацію та робити висновки.

Проведення поточних контрольних робіт (тестування, теоретичні та ситуаційні завдання) відбувається за кожною темою (іноді теми можуть об'єднуватись). Це дає можливість перманентно оцінювати рівень знань студентів з теоретичних питань навчальної дисципліни.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання і захист практичних робіт	0...3	5	0...15
Змістовний модуль 2			
Виконання і захист практичних робіт	0...3	5	0...15
Модульний контроль	0...50	1	0...40
Виконання і захист РК	0...17	1	0...30
Усього за семестр			0...100

Додаткові елементи навчальної роботи оцінюються і враховуються тільки тоді, коли за кожен елемент навчальної роботи, що входить до змістовних модулів 1 і 2, здобувач отримає не менше, ніж 60% від максимальної кількості балів. Здобувач, який склав усі модульні і поточні контролі (успішно атестований за їх результатами, тобто отримав підсумкову модульну оцінку 60 балів і вище), вважається таким, що склав семестровий контроль, і за його згодою атестується підсумковою модульною оцінкою як семестровою.

Здобувач, який за результатами модульних і поточних контролів атестований «незадовільно», зобов'язаний скласти семестровий контроль (іспит). Здобувач допускається до складання семестрового контролю тільки тоді, коли він виконав усі практичні роботи і розрахункову роботу.

Семестровий контроль можуть складати здобувачі, які бажають підвищити підсумкову модульну оцінку. У цьому випадку зараховується кращий результат.

Прийнята шкала оцінювання

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови здобувача від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту (написаний модуль, виконане індивідуальне завдання РК). Під час складання іспиту здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74). Мати мінімум знань та умінь. Відпрацювати та захистити всі практичні роботи. Вміти самостійно давати характеристику основним аспектам менеджменту, здійснювати класифікацію управлінських рішень, проводити аналіз.

Добре (75 - 89). Твердо знати мінімум знань, виконати усі завдання. Показати вміння виконувати та захищати всі практичні роботи в обумовлений викладачем строк з обґрунтуванням рішень та заходів, які запропоновано у роботах.

Відмінно (90 - 100). Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Досконально знати всі теми та уміти застосовувати одержані знання.

9. Політика навчального курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Здобувачі освіти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, повинні протягом тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені заняття мають бути відпрацьовані на найближчій консультації протягом тижня після їх пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання пропущених занять шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Дотримання вимог академічної доброчесності здобувачами освіти під час вивчення навчальної дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>). Очікується, що роботи здобувачів освіти будуть їх оригінальними дослідженнями або міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів освіти становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем незалежно від масштабів плагіату чи обману. У разі виконання індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту під час перевірки на плагіат, есе – 70 %.

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

10. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

1. Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням: <https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=4071¬ifyeditingon=1>

11. Рекомендована література

Базова

1. Безус А.М. Менеджмент: навчальний посібник : К.: АМУ, 2015. 266 с.
2. Білецька К.В. Основи менеджменту: навч. посіб. Луцьк : СЛУ ім. Лесі Українки, 2013. 226 с.
3. Білорус Т.В. Практикум з менеджменту/ Навчальний посібник. К.: КНУ імені Тараса Шевченка, 2020. 185 с.
4. Кондратюк Н.В., Менеджмент: практикум. Харків: ХНАУ, Смуґаста типографія, 2016. 219 с.
5. Кошеленко К. Менеджмент у часи війни. Кінцевий бенефіціар, 2023. 320 с.
6. Кредисов А.І. Менеджмент в історичному розвитку як теорія. К.: Знання Україна, 2019. 513 с.
7. Кузьмін О.Є. Менеджмент: практичні і лабораторні заняття. Львівська політехніка, 2017. 172 с.
8. Марченко О.М. Практикум з менеджменту: навч. посіб. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 224 с.
9. Мінцберг Г. Анатомія менеджменту. Ефективний спосіб керувати компанією (укр.) // К.: В-во: Наш формат, 2018. 408 с.
10. Шкільняк М.М, Овсянюк-Бердадіна О.Ф., Крисько Ж.Л., Демків І.О. Менеджмент: підручник. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 258 с.

Додаткова

1. Айзексон В., Безос Д. Джефф Безос: винайди і віднайди. Вибрані тексти засновника Amazon. Наш формат, 2024. 272 с.
2. Боковець В.В. Вступ до фаху (напрям "Менеджмент") [Текст] : навч. посіб. для студентів спец. "Менеджмент" / Боковець В.В., Літинська А.М. Вінниця: [б. в.], 2014. 251 с.
3. Васильченко М.І. Комунікативний менеджмент [Текст] : навч. посіб. / М.І. Васильченко, В.В. Гришко; Полтав. нац. техн. ун-т ім. Юрія Кондратюка, Навч.-наук. ін-т фінансів, економіки та менеджменту. Полтава : Смірнов А. Л. [вид.], 2019. 208 с.
4. Віноградська О.М. Ділове адміністрування / О.М. Віноградська; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х. : ХНАМГ, 2013. 150 с.
5. Друкер П. Виклики для менеджменту ХХІ століття. КМ-Букс, 2020. 240 с.
6. Менеджмент: навч.посіб. / Н.С. Краснокутська, О.М. Нащекіна, О.В. Замула та ін. Харків: «Друкарня Мадрид», 2019. 231 с.
7. Менеджмент: підручник . [колективне видання]; за заг. ред. Т.Л. Мостенської. К. : Кондор, 2013. 756 с.
8. Міждисциплінарний словник з менеджменту: Навч. посіб. [колективне видання] за ред. Д.М. Черваньова, О.І. Жилінської. К. : Нічлава, 2011. 624 с.
9. Моргулець О.Б. Менеджмент у сфері послуг [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл./ О.Б. Моргулець - К. : Центр учб. л-ри, 2012. 384 с.
10. Назарчук Т.В. Менеджмент організацій / Т.В. Назарчук, О.М. Косінок. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 560 с. €15. Осовська Г.В. Менеджмент організацій: підручник / Г.В. Осовська, Л.Ц. Масловська, О.А. Осовський. К. : Кондор, 2014. 366 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України: <http://nbuv.gov.ua>
2. Наукова періодика України <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>
3. Законодавство України: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
4. Центр навчальної літератури: www.cul.com.ua
5. Державна служба статистики України: www.ukrstat.gov.ua
6. Науково-технічна бібліотека ХАІ <https://library.khai.edu/>
7. Інтернет-портал для управлінців. URL: www.management.com.ua
8. 9. Офіційний сторінка фахового науково-виробничого журналу «Часопис економічних реформ» URL: <http://nti.khai.edu/ojs/index.php/cher/index>.